

גל יר נרת לעירן בפרשת השבוע
ערוכים בידי נחמה ליבוביץ
יוצא לאור ע"י מוסד תורה והשכלה למבוגרים ולנוער
הסתדרות נשי מזרחי באמריקה

פרק י"א

נח (תשס"ד)

לפרק זה עיין נח גליון שנת תש"ד.

א. שאלה כללית

פרקי דר' אליעזר כ"ד:

טבע מעלות היו לו למגדל ממזרחו ושבע ממערבו. מעלים את הלבנים מכאן
ויורדים מכאן. אם נפל אדם ומת, לא היו שמים לבם אליו, ואם נפלה לבנה
אחת, היו יושבים ובוכים ואומרים: אוי לנו, אימתי תעלה אחרת תחתיה.

מלכים ד"ה ודברים אחדים: "דבריהם" יפורש לפעמים דבורים ולפעמים ענינים,
כמו: ויעשו דברים רעים; שמימי נח עד העת ההיא היו חיי המשפחה
בהשקט ולא רבו הצרכים והקנינים ועניניהם היו מועטים ושונים, שכל
זה נכלל במלת "אחדים", כמו (בר' כ"ז מ"ד) "וישבת עמו ימים
אחדים" שפרשו מועטים...

אז עלה בלב הדור לעזוב דרך הקודם וחיי המשפחה, שזה נכלל במה
שנ' "בנסעם מקדם" - מן ההנהגה הקודמת, ורצו לכוון ממלכה גדולה
ומלך בראש מושל ממשל רב... ד"ה ויאמרו: התחילו החדשות בבנות
להם בתי חומה, תחת שעז עתה היו יושבים באהלים... וצמחה מחשבתם
ראש ולענה לבנות עיר גדולה ולכוון ממלכה אדירה ובתוכו יבנו
מגדל וראשו בשמים, שאז שכחו את השם...

1. מהו לפי הנ"ל חטאם של בני המגדל?

חסבר את הרעיון המובע בצירורו של פרקי דר' אליעזר.

2. באיזה כוון מתפתחת האנושות מאדם עד אברהם לפי דברי
המלכים?

והשוה דברי המלכים על בני למך (בר' ד: י"ט-כ"ח)
שהובאו בגליון בראשית תש"י
ודברי ראסוטו טס.

3. מה מסומל ככנין ערים גדולות ומגדלים בצורים לפי דבריו?
וע' בראשית י"ח - י"ג
ירמיהו כ"ב י"ג - י"ז.

ב. שאלות מבנה וסגנון:

קאסוטו בספרו מנח עד אברהם ע' 158:

בספרו קצר זה יט לפנינו דוגמא מפוארת של האמנות הספרותית המקראית:
כולל הוא שתי פסקות (קאסוטו קורא להן בשני חלקי הפסוק ממשלי:
"הבנות מחשבות כלב איש", "ועצת ה' היא תקום"), שוות כמעט זו לזו
בגזלן, ומקבילות זו לזו הקבלה נגזרת בצורתן ובתוכן.

1. מה הן שתי הפסקות?

2x. הבא דוגמאות לכסויים שבשני חלקי הסטור המקבילים
אלה לאלה בהקבלה נגזרת.

ג. ה'... את העיר ואת המגדל אשר בנו בני האדם.

רש"י ד"ה בני האדם.

רד"ק " בני האדם: באמת בני האדם, שהולכים אחרי תאוה לבם ולא יפנו
אל מעשה האל, כי הוא ראה ליטב הארץ ממזרח למערב והם חושבים
לישב במקום אחד מן הארץ ולבטל רצון ה'.

1. מה קשה לשניהם בפסוקנו?

2x. מה תיקן רד"ק באמרו "באמת בני אדם"?

3x. למה אין רש"י מקשה קושיחו וזו גם על בר' ו' ב'?

./.

ד. טאלות ברש"י:

(1) ד פן נפוצ על פני כל הארץ
ה' ויפץ ה' אותם

רש"י ד"ה ויפץ ה' אותם
והטוה רש"י שמות א' וב' ד"ה וכאשר יענו אותו,
" " " " " כן ירבה.

(א) מה הרעיון המטותף בשני המקומות ומהו באמצעי
הסגנוני שבו משתמשת התורה כדי להביע רעיון זה?
(ב) על דעיון זה המבוסס ע"י אמצעי סגנוני זה מצביע
רש"י גם במקום אחר בפרשתנו (בפרק ז'). היכן?

(2) ז ד"ה אשר לא יטמעו.

(א) מה קשה לרש"י בפסוקנו?
(ב) היכן מצינו בתורה שמוש זה של "טמע"?

א. טאלת סכום

שחוקאל קויפמן במפרז "תולדות האמונה הישראלית" כרך שלישי, ספר ראשון
עמ' 205-202 רואה בנבואות ישעיה פרק ב' (וכן פרק
ל' כ"ה) השלמה לספור של פרקנו.

ואלה מקצת דבריו שם: יום לה' צבאות ובו יפקוד "על כל גאח
ורם" וישפיל כל "נשא". הוא יופיע "בהרף גאון" וישפיל
כל נשא בטבע; את ההרים הרמים, את העצים הגבוהים. וביחוד
יפקוד על מעשי גאות האדם...
ביום ההוא יבוא הקץ על האלילות... החזון הזה הוא מן
הבסגיים הנשגבים ביותר של האמונה הישראלית. הוא תופס את
האלילות כגאווה אנושית, כהתנשאות האדם להיות שוה בעולם.
החכמה היוצרת, טנתן האל לאדם, היתה לו למכשול. האדם בונה
ויוצר ומשתרר על היבטה ועל היס. ובבטחונו בכחו הוא אף
יעושה לו "אלוהים". השתחוויתו למעשה ידיו היא השתחוויה
לעצמו לאדם - האל...
של ישעיה

עבור על כל פרק ב' והסבר במה יש לראות בפרק ופצה בשני חלקיו
(א - ה ; ו - כ"ב) קשר ואף השלמה לרעיון פרקנו.

הטאלות המסומנות X קטות והמסומנות XX קשות ביותר, יענה כל אחד לפי
דרגתו.

תשובות וגם טאלות נא לשלוח לנחמה ליבוביץ, קריית משה ירושלים